

Ontwerp Beleidsregel Zonnepanelen en -collectoren en buitenunits warmtepompen in beschermd stads- en dorpsgezichten van de Gemeente Noardeast-Fryslân

18 maart 2025

Intitulé

Beleidsregel Zonnepanelen en -collectoren en buitenunits warmtepompen in een rijksbeschermd
beschermd stads- of dorpsgezicht gemeente Noardeast-Fryslân

Burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân,

Gelet op de artikelen [bij vaststelling invullen]

Overwegende dat [bij vaststelling invullen]

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Definities

Deze beleidsregel verstaat onder:

Achterdakvlak

Het van het openbaar toegankelijk gebied afgekeerde dakvlak, niet zijnde een zijdakvlak.

Monument

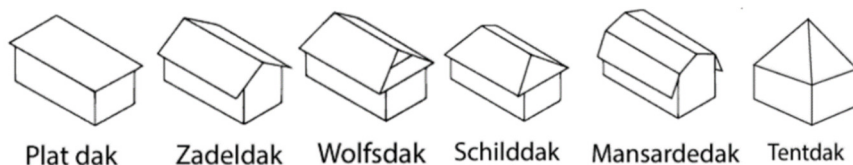
Een gebouwd monument dat door de gemeente, provincie of het Rijk is aangewezen als monument.

Beschermd (dorps- of stads)gezicht

Een afgebakend gebied dat door de gemeente, provincie of het Rijk is aangewezen als beschermd (dorps- of stads)gezicht.

Kapvorm

De wijze waarop een gebouw is afgedekt. Vaak zijn twee dakvormen te onderscheiden, met een hellend of met een plat dak. Binnen de hellende dakvormen komen meerdere kapvormen voor, die ook samengesteld kunnen zijn. Veelvoorkomende kapvormen zijn:

Legplan

Een tekening, op schaal en voorzien van maatvoering, van het dakvlak of de dakvlakken inclusief eventuele obstakels zoals een schoorsteen, rookgasafvoerpijp, dakvenster of dakkapel, waarop in de juiste afmetingen, verhoudingen en kleuren te zien is hoe de initiatiefnemer de zonnepanelen en/of -collectoren op het dak wil aanbrengen.

Nok, Noklijn

Horizontale snijlijn van twee dakvlakken, de hoogste lijn van het dak. De hoogste lijn van het dak. De noklijn en dus de ligging van het dak ten opzichte van de openbaar toegankelijke weg is belangrijk voor de zichtbaarheid van zonnepanelen.

Openbaar toegankelijk gebied

Wegen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, en pleinen, parken, plantsoenen, openbaar vaarwater en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen alleen bedoeld voor de ontsluiting van percelen door langzaam verkeer.

Plat dak

Een vrijwel volledig horizontaal, niet hellend dakvlak en alleen precies schuin genoeg aflopend voor de afvoer van water. Op dit daktype hebben panelen het minste impact voor het aanzicht.

Tentdak

Een daktype met vier of meer gelijkbenige driehoekige hellende schilden die samenkomen in één punt.
Een stomp met een enkel vierkant heeft een tentdak.

Voorgevellijn

Denkbeeldige lijn die strak loopt langs de voorgevel van een bouwwerk, en die wordt bepaald door de naar het openbaar toegankelijk gebied, zoals de weg, openbaar groen of water, gekeerde gevel of het verlengde daarvan. Als een pand op een hoek staat kunnen er meerdere voorgevellijnen zijn.

Voorkant

De voorgevel, het voorerf en het dakvlak aan de voorzijde van een gebouw; de zijgevel, het zijerf en het dakvlak aan de zijkant van een gebouw voor zover die zijde direct grenst aan de weg of openbaar groen dan wel water. Als een gebouw twee voorgevelrooilijnen heeft, bepaalt de gemeente wat de voorkant van een gebouw betreft.

Wolfsdak

Gelijkenis met een schilddak maar gekenmerkt door een kort afgeschuind driehoekig vlak aan de korte zijde.

Zijdakvlak

Een hellend dakvlak dat zich aan de zijkant van een gebouw bevindt.

Zonnecollector

Een thermisch paneel voor warmteopwekking van vloeistof (bijvoorbeeld water) uit zonne-energie, inclusief eventuele bijbehorende leidingen en bedrading.

Zonnepaneel

Een paneel dat zonne-energie omzet in elektriciteit, inclusief eventuele bijbehorende leidingen en bedrading.

Artikel 2 Doel

De beleidsregel is bedoeld om duidelijkheid te geven aan initiatiefnemers welke regels gelden bij het plaatsen van zonnepanelen of -collectoren en buitenunits van warmtepompen in beschermde stads- en dorpsgezichten. Hierbij is het doel om meer ruimte te bieden aan verduurzaming van panden en tegelijkertijd de waarden van de beschermde gezichten te behouden. De beleidsregel wordt door de gemeente gebruikt om initiatieven afwegen.

Deze beleidsregel is niet bedoeld om te bepalen wanneer er wel of niet een vergunning verplicht is.

Artikel 3 Afbakening

Deze beleidsregel is van toepassing binnen de gemeente Noardeast-Fryslân voor het aanbrengen van zonnepanelen en -collectoren en buitenunits van warmtepompen in een rijksbeschermd stad- of dorpsgezicht volgens de definities vermeld in artikel 1.

Deze beleidsregel is niet voor monumenten.

Paragraaf 2 Reversibiliteit

Artikel 4 Reversibel aanbrengen

In een beschermd stads- of dorpsgezicht staan burgemeester en wethouders het aanbrengen van zonnepanelen en -collectoren alleen toe als deze reversibel worden aangebracht. Dit betekent dat de bestaande dakconstructie, dakbedekking en karakteristieke elementen zoals schoorstenen en dakkapellen niet beschadigd mogen worden en gehandhaafd blijven.

Paragraaf 3 Zonnepanelen en -collectoren

Artikel 5 Zichtbaarheid

Elk plan wordt beoordeeld in welke categorie zichtbaarheid de panelen vallen. Er zijn vier categorieën onderscheiden voor de zichtbaarheid van de zonnepanelen en -collectoren op de daken gezien vanuit het openbaar toegankelijk gebied:

1. Niet zichtbaar, waarbij
 - a. de zonnepanelen en -collectoren geheel niet zichtbaar zijn;
 - b. ook op daken die moeilijk zichtbaar zijn (bijvoorbeeld vanuit één zichtpunt) zonnepanelen zijn toegestaan conform de regels van deze beleidsregel.
2. Deels zichtbaar – niet grenzend aan of gericht naar openbaar toegankelijk gebied, waarbij
 - a. het dakvlak waarop de panelen komen deels zichtbaar is, en daarmee een deel van de zonnepalen zichtbaar zijn;

Op de delen van dakvlakken die niet zichtbaar zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebied mogen zonnepanelen (dit valt onder categorie 1) conform de regels van deze beleidsregel.

Op de delen van dakvlakken die zichtbaar zijn, mogen in beperkte mate zonnepanelen conform de regels van deze beleidsregel;

3. (vrijwel) Volledig zichtbaar – niet grenzend aan of gericht naar openbaar toegankelijk gebied, waarbij
 - a. de panelen (vrijwel) volledig zichtbaar zijn vanaf meerdere posities vanuit het openbaar toegankelijk gebied;
 - b. onder vrijwel volledig zichtbaar wordt verstaan dat 75% en meer van de panelen zichtbaar zijn;
4. deels of volledig zichtbaar – grenzend aan of gericht naar openbaar toegankelijk gebied;

En waarbij:

5. het zichtpunt gemeten is vanaf gemiddelde ooghoogte ten opzichte van het maaiveld (1,70m)
 - bij situaties waarbij het zichtpunt hoger ligt, zoals bij de bolwerken in Dokkum, op de terpen en bij de zeedijk zoals bij Moddergat, etc. ligt de ooghoogte op 1,70m gemeten ten opzichte van het verhoogde maaiveld;
6. het gaat om jaarrond zichtbaarheid. Bomen, struiken en andere groenvoorzieningen die voor de zichtlijn het dakvlak staan worden als niet aanwezig gezien;
7. openbare gebouwen niet worden verstaan onder openbaar toegankelijk gebied;
8. de zichtbaarheid ook wordt gezien vanuit het openbaar toegankelijk gebied dat zelf niet in het beschermde gezicht ligt;
9. de gemeente de zichtbaarheid beoordeeld.

Artikel 6 Algemene regels

1. Er is een volgorde van locaties waar zonnepanelen en -collectoren geplaatst dienen te worden:
 1. plat dak,
 2. bijgebouw,
 3. hoofdgebouw;
2. de zonnepanelen en -collectoren zijn voor eigen gebruik;
3. zonnepanelen en -collectoren aan gevels zijn niet toegestaan;
4. een zonnepaneel vormt een geheel met de installatie voor de opwekking van elektriciteit en/of het verwarmen van water;
5. het benodigde kabel- en leidingwerk en bijbehorende, ondersteunende installaties ten behoeve van de zonnepanelen, tast historische waarden niet aan en wordt inpassend dan wel uit het zicht aangebracht voor zover de installatie al niet één geheel vormt met het zonnepaneel.

Artikel 7 Zonnepanelen en -collectoren op een plat dak

1. Zonnepanelen en -collectoren die zichtbaar zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebied zijn niet toegestaan;
2. voor zonnepanelen en -collectoren die niet zichtbaar zijn gelden de volgende regels:

Plaatsing

- a. binnen het dakvlak;
- b. de afstand tot de dakrand moet ten minste gelijk zijn aan de hoogte van het zonnepaneel;
- c. de hellingshoek van de panelen mag maximaal 35° zijn. Afhankelijk van de zichtbaarheid vlakker plaatsen, of liggend (i.p.v. staand) plaatsen. Doel hierbij is dat de panelen niet storend zichtbaar zijn;
- d. leg de zonnepanelen bij elkaar en de zonnecollectoren bij elkaar, niet door elkaar heen;
- e. leg de zonnepanelen of -collectoren in een regelmatige rangschikking, met een duidelijke ordening in één gelijkgerichte, aaneengesloten rechthoekige vorm;
- f. op dakkappen uit het zicht is ook ruimte voor zonnepanelen, conform de regels van artikel 7;

Vormgeving

- g. de panelen en collectoren liggen aaneengesloten in een rechthoek;
- h. de zonnepanelen -of collectoren worden in dezelfde richting geplaatst (allen staand of allen liggend);

Kleur en materiaal

- i. zonnepanelen op hetzelfde dakvlak zijn van hetzelfde type, kleur en formaat. Hetzelfde geldt voor zonnecollectoren;
- j. de zonnepanelen zijn van een egale, matte kleur in zwart, antraciet of donkergrijs zonder contrasterende randen, rasterpastronen en dergelijke, waardoor er een egaal vlak ontstaat.

Artikel 8 Zonnepanelen en -collectoren op bijgebouwen en overkappingen

1. Zonnepanelen en -collectoren die vallen onder categorie 4 van artikel 5 zijn niet toegestaan;
2. voor zonnepanelen en -collectoren die vallen onder categorie 1, 2, 3 van artikel 5 gelden de volgende regels:
 - a. de dakbedekking waarop de zonnepanelen of -collectoren worden geplaatst, bestaat niet uit leisteen, riet, koper, zink of andere metalen;
 - b. voor bijgebouwen met een gebogen dak, een samengesteld dak, of een tent- of piramidedak: zie artikel 9 zonnepanelen en -collectoren voor daken met bijzondere dakvorm;

- c. gebruik één type per dakvlak: op één dakvlak kunnen niet én zonnepanelen én zonnecollectoren;

Plaatsing

- d. de bestaande oude, historische dakpannen als onderliggende dakbedekking worden behouden;
- e. de zonnepanelen of -collectoren liggen geheel binnen het dakvlak en de hellingshoek is gelijk aan die van het dakvlak;
- f. zonnepanelen en -collectoren op de korte zijde van een schilddak, wolfseind, ed. niet zijn toegestaan;

Vormgeving

- g. de zonnepanelen en -collectoren liggen aaneengesloten in een rechthoek op een horizontale of verticale lijn (ze vormen samen een rechthoek);
- h. de zonnepanelen en -collectoren worden in dezelfde richting geplaatst (allen staand of allen liggend).

Kleur en materiaal

- i. de zonnepanelen en -collectoren zijn van een egale, matte kleur in zwart, antraciet of donkergrijs;
 - j. de zonnepanelen en -collectoren hebben geen contrasterende randen, rasterpastronen e.d., waardoor er een egaal vlak ontstaat.
 - k. zonnepanelen of -collectoren op hetzelfde dakvlak of in één vlak zijn van hetzelfde type, kleur en formaat.
2. Voor zonnepanelen en -collectoren die vallen binnen categorie 2 en 3 van artikel 5 gelden de volgende aanvullende regels:

Plaatsing

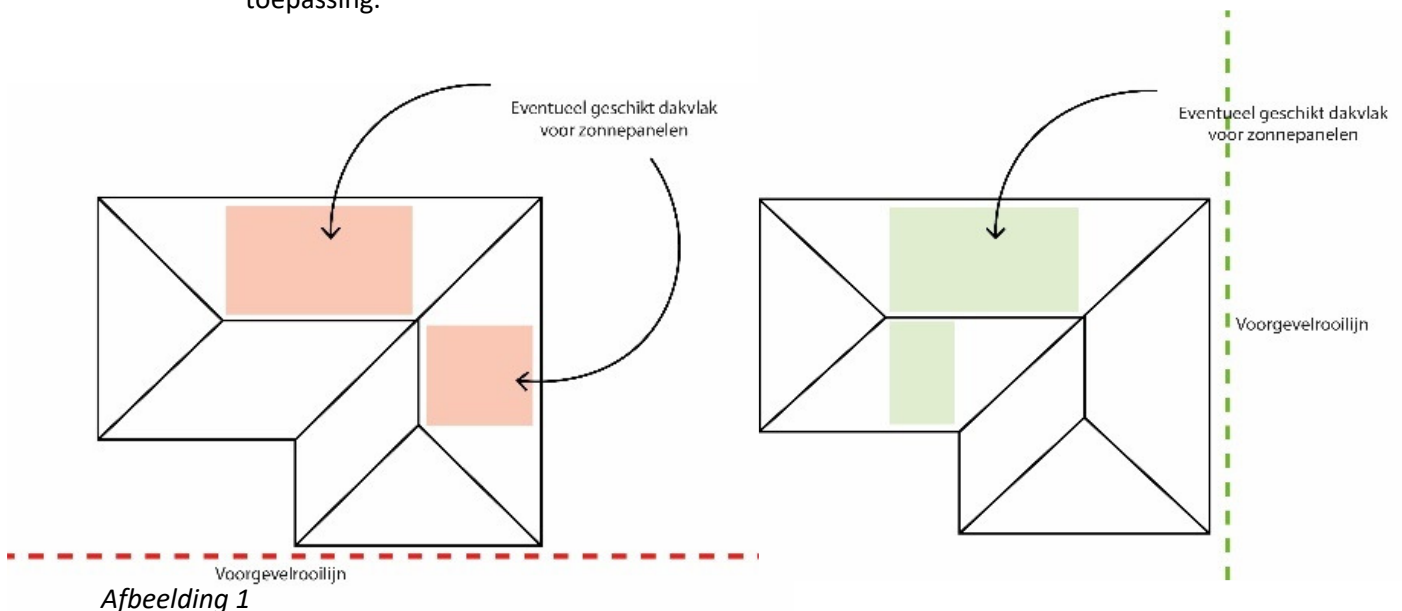
- a. op bijgebouwen die in de voorste rooilijn of binnen 2 meter van deze rooilijn van het hoofdgebouw staan, mogen zonnepanelen alleen op het zijdakvlak als ze:
 - maximaal 50% van het dakvlak bedekken;
 - aan alle zijden minstens 0,5 meter tot de dakrand vrijhouden;
 - zo ver mogelijk naar achter liggen (gezien vanaf het openbaar toegankelijk gebied) of zo min mogelijk in het zicht komen te liggen.

Artikel 9 Zonnepanelen en -collectoren op bijzondere kapvormen

Er zijn 3 bijzondere kapvormen onderscheiden: ronde of gebogen kappen, tent of piramide kappen, samengestelde kappen.

1. De volgende regels zijn van toepassing voor gebogen of ronde kapvormen:
 - a. op het gebogen deel van de kap zijn geen zonnepanelen en -collectoren mogelijk;

- b. verder zijn de regels van artikel 11 voor hoofgebouwen van toepassing.
- 2. De volgende regels zijn van toepassing op een tent- of piramide kapvorm:
 - a. zonnepanelen en -collectoren zijn alleen toegestaan indien ze niet zichtbaar zijn vanuit openbaar toegankelijk gebied;
 - b. de panelen liggen in een rechthoek, waarbij ca. 0,5 meter afstand tot de dakranden wordt gehouden;
 - c. verder zijn de regels van artikel 11 voor hoofgebouwen van toepassing.
- 3. De volgende regels zijn van toepassing op een samengestelde kap:
 - a. de zonnepanelen en -collectoren liggen niet voorbij de lijn waar hoek- of kilkepers beginnen zie afbeelding 1;
 - b. verder zijn de regels van artikel 11 zonnepanelen en -collectoren op hoofdgebouwen van toepassing.

Artikel 10 Zonnepanelen en -collectoren op (voormalige) boerderijen en woonboerderijen

- 1. Zonnepanelen en -collectoren die vallen onder categorie 4 van artikel 5 zijn niet toegestaan;
- 2. voor zonnepanelen en -collectoren die vallen onder categorie 1, 2, 3 van artikel 5 gelden de volgende regels:
 - a. de bestaande oude, historische dakpannen als onderliggende dakbedekking worden behouden;
 - b. als de dakbedekking riet is, kunnen de zonnepanelen en -collectoren in de dakbedekking gelegd worden;
 - c. gebruik één type per dakvlak: op één dakvlak kunnen niet en panelen en collectoren;
 - d. leg de zonnepanelen indien mogelijk op het dak van het schuur- of staldeel van de boerderij,

- waarbij als de zonnepanelen (redelijkerwijs) niet mogelijk zijn op het (voormalig) schuur- of staldeel en op het oorspronkelijke woongedeelte van de boerderij komen, zie verder criteria voor hoofdgouwen artikel 11;

plaatsing

- e. de zonnepanelen en -collectoren liggen
 - geheel binnen het dakvlak;
 - de hellingshoek is gelijk aan die van het dakvlak;
 - op een centrale plek op het dak, op ruime afstand tot de dakranden;
 - niet op de korte zijde van een schilddak, wolfseind, ed.;
 - niet voorbij de lijn waar hoek- of kilkepers beginnen (zie afbeelding 1);

vormgeving

- f. de panelen liggen aaneengesloten in een rechthoek op een horizontale of verticale lijn;
- g. waarbij onderbrekingen in het dakvlak zoals dakkappen, schoorstenen en dakvensters de gesloten vorm niet aantasten;
- h. de zonnepanelen worden in dezelfde richting geplaatst (allen staand of allen liggend);

kleur en materiaal

- i. de zonnepanelen en -collectoren zijn van een egale, matte kleur in zwart, antraciet of donkergrijs zonder contrasterende randen en rasterpastronen e.d., waardoor er een egaal vlak ontstaat;
 - j. de zonnepanelen en -collectoren op hetzelfde dakvlak zijn van hetzelfde type, kleur en formaat;
3. voor zonnepanelen en -collectoren die vallen binnen categorie 2 en 3 van artikel 5 gelden de volgende aanvullende regels:

Plaatsing

- a. zonnepanelen en -collectoren zijn een ondergeschikte toevoeging aan een het gebouw, waarbij
 - ten minste 50% van het oorspronkelijke dakvlak zichtbaar blijft;
 - de panelen zo ver mogelijk naar achter liggen (gezien vanaf het openbaar toegankelijk gebied) of zo min mogelijk in het zicht komen te liggen.

Artikel 11 Zonnepanelen en -collectoren op hoofdgebouwen

1. Indien er een plat dak is, is artikel 7 van toepassing;
2. indien het gebouw een bijzondere kapvorm heeft, is ook artikel 9 van toepassing;
3. indien het gebouw een (voormalige) boerderij of woonboerderij is, is artikel 10 van toepassing;
4. zonnepanelen en -collectoren die vallen onder categorie 4 van artikel 5 zijn niet toegestaan;

5. voor zonnepanelen en -collectoren die vallen onder categorie 1, 2, 3 van artikel 5 gelden de volgende regels:
- a. de bestaande oude, historische dakpannen als onderliggende dakbedekking worden behouden;
 - b. als de dakbedekking riet is, kunnen de zonnepanelen en -collectoren in de dakbedekking gelegd worden;
 - c. gebruik één type per dakvlak: op één dakvlak kunnen niet en zonnepanelen en zonnecollectoren;
 - d. de plaatsing van zonnepanelen en -collectoren bij rijenwoning en twee-onder-een-kapwoningen volgt het principe van de trendsetter;

Plaatsing

- e. de zonnepanelen en -collectoren liggen geheel binnen het dakvlak en de hellingshoek is gelijk aan die van het dakvlak;
- f. zonnepanelen en -collectoren op kleine schuine vlakken van bijv. een dakkappel, of op de korte zijde van een schilddak, wolfseind, ed. zijn niet toegestaan;
- g. de zonnepanelen en -collectoren liggen niet voorbij de lijn waar hoek- of kilkepers beginnen (zie afbeelding 1);

Vormgeving

- h. de zonnepanelen en -collectoren liggen aaneengesloten in een rechthoek op een horizontale of verticale lijn;
- i. hierbij tasten onderbrekingen in het dakvlak zoals dakkappen, schoorstenen en dakvensters de gesloten vorm niet aan;
- j. de zonnepanelen en -collectoren worden in dezelfde richting geplaatst (allen staand of allen liggend);

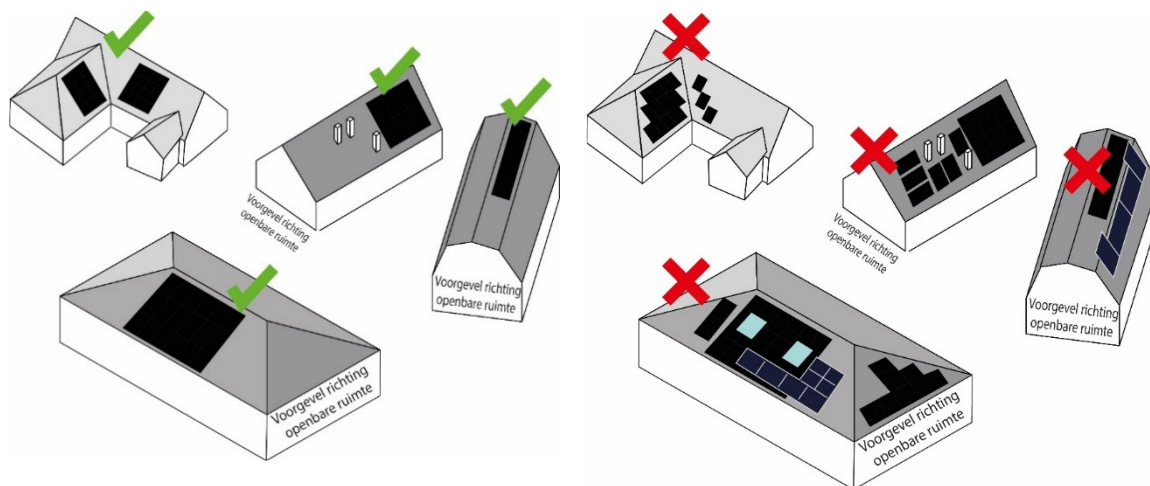
Kleur en materiaal

- k. de zonnepanelen en -collectoren zijn van een egale, matte kleur in zwart, antraciet of donkergrijs zonder contrasterende randen en rasterpastronen e.d., waardoor er een egaal vlak ontstaat;
 - l. zonnepanelen en -collectoren op hetzelfde dakvlak dienen van hetzelfde type, kleur en formaat te zijn.
4. Voor zonnepanelen en -collectoren die vallen binnen categorie 2 en 3 van artikel 5 gelden de volgende aanvullende regels:

Plaatsing

- a. de zonnepanelen en -collectoren zijn een ondergeschikte toevoeging het gebouw;
- b. rondom het vlak met zonnepanelen wordt minimaal 0,50 meter ruimte naar de dakranden gehouden;

- c. ten minste 50% van het zichtbare dakvlak wordt niet bedekt;
- d. de panelen komen te liggen op het deel van het dak dat zo ver mogelijk uit het zicht ligt / het minst zichtbaar zijn;
- e. rooi de panelen minimaal 3m terug ten opzichte van de voorgevellijn van het gebouw.

Afbeelding 2

Artikel 12 Zonnepanelen en -collectoren op de grond in de tuin of op het erf

1. Zonnepanelen en -collectoren die vallen onder categorie 4 van artikel 5 zijn niet toegestaan.
2. voor zonnepanelen en -collectoren die niet of deels zichtbaar zijn vanuit openbaar toegankelijk gebied gelden de volgende regels:
 - a. er worden geen monumentale of beeldbepalende bomen gekapt ten behoeve van de plaatsing van de zonnepanelen en -collectoren;
 - b. historische erfonderdelen worden niet aangetast door de plaatsing (boomgaard, slingertuin, ed);
 - c. zonnepanelen en -collectoren liggen elk in hun eigen rechthoek (niet door elkaar heen), tenzij ze zodanig ingepast kunnen worden dat ze jaarrond niet zichtbaar zijn;

Plaatsing

- d. in het achtererfgebied;
- e. als onderschikt onderdeel van de tuin of het erf;
- f. de zonnepanelen en -collectoren worden op het maaiveld (niet verhoogd) geplaatst;
- g. de zonnepanelen en -collectoren liggen op de grond, met een maximale hellingshoek van 35 graden, waarbij indien ze storend zichtbaar zijn de panelen vlakker geplaatst worden;
- h. de zonnepanelen en -collectoren worden liggend (niet staand) geplaatst, maximaal één rij hoog;

- i. de zonnepanelen en -collectoren liggen aaneengesloten in een rechthoek op een lijn;

Kleur en materiaal

- j. de zonnepanelen of -collectoren zijn van een egale, matte kleur in zwart, antraciet of donkergrijs zonder contrasterende randen en rasterpastronen;
3. voor zonnepanelen en -collectoren de deels zichtbaar zijn vanuit openbaar toegankelijk gebied gelden volgende aanvullende regels:
- a. er dient een plan voor de inpassing gemaakt te worden, waarbij het doel is de panelen zo veel mogelijk aan het zicht te onttrekken, waardoor ze niet of slechts deels en niet storend zichtbaar zijn.

Paragraaf 4 Buitenunits van warmtepompen

Artikel 13 Buitenunits van warmtepompen

Plaatsing

- a. indien mogelijk worden de buitenunits niet zichtbaar vanaf openbaar toegankelijk gebied geplaatst;
- b. buitenunits, ondersteuning en leidingen in het zicht is alleen mogelijk wanneer het plaatsen van buitenunits uit het zicht niet mogelijk is of redelijkerwijs niet rendabel,
 - o waarbij ze in geen geval aan de voor- of zijgevel gericht op openbaar toegankelijk gebied worden geplaatst;
- c. buitenunits die zichtbaar zijn vanuit openbaar toegankelijk gebied, dienen op de grond geplaatst te worden of zo ver mogelijk naar achter te worden teruggedrooid (minstens 3 meter);
- d. bij het bevestigen van de buitenunit, ondersteuning en leidingen dient de gevel c.q. het dak zoveel mogelijk intact gelaten te worden, bijvoorbeeld door bevestiging in de voegen i.p.v. in de stenen;

Vormgeving en kleurstelling

- e. de buitenunits zijn duidelijk ondergeschikt;
- f. de kleuren van de buitenunits, ondersteuning en leidingen zodanig kiezen dat het geheel zo min mogelijk opvalt;
 - o waarbij als de buitenunit in het zicht komt, deze afgeschermd dient te worden met een omkasting in onopvallende kleuren.

Paragraaf 5 Afwijken van de regels

Om maatwerk in de belangenafweging mogelijk te maken kunnen burgemeester en wethouders afwijken van één of meerdere regels zoals gesteld in deze beleidsregel, mits wordt onderbouwd dat de strikte toepassing van de regels of regels zich onevenredig verhoudt of verhouden tot de mate

waarin de waarden en beeldkwaliteit van de beschermde stads- en dorpsgezichten worden aangetast. Op grond van behoud van de kwaliteiten van het beschermde gezicht, of op grond van verduurzamingsmogelijkheden kan meer ruimte voor de zonnepanelen en -collectoren worden geboden.

Paragraaf 6 Indieningsvereisten

Artikel 14 Indieningsvereisten

Een aanvraag voor het plaatsen van zonnepanelen of -collectoren en buitenunit van warmtepompen in een beschermd stads- of dorpsgezicht, bevat minimaal de volgende gegevens bovenop de aanvraagvereisten die volgen uit de Omgevingswet:

1. een situatietekening met een schaal 1:1000, met daarop aangeduid welke perceel het betreft en wat de plaatsing is;
2. kleurenfoto's van de bestaande situatie en de omliggende bebouwing;
3. in geval van zonnepanelen en -collectoren een zorgvuldig vormgegeven legplan (een tekening voorzien van maatvoeringen), waaruit blijkt;
4. op welk dakvlak de zonnepanelen of -collectoren worden gelegd en in wat voor vlak;
5. inclusief eventuele obstakels zoals een schoorsteen, rookgasafvoerpijp, dakvenster of dakkapel;
6. specificatie van het type product en de kleur;
7. in geval van zonnepanelen en -collectoren informatie waaruit blijkt hoe de zonnepanelen of -collectoren aan het dakvlak worden bevestigd en in welke hellingshoek ten opzichte van het dakvlak deze worden gelegd. Of informatie waaruit blijkt op wat voor constructie de zonnepanelen of -collectoren en buitenunits van warmtepompen worden geplaatst op het erf;
8. informatie waaruit blijkt of een plattegrond waarop wordt aangegeven hoe de zonnepanelen of -collectoren en de buitenunits van warmtepompen worden aangesloten op de elektra van het gebouw (waar de bekabeling loopt, waar de omvormer wordt geplaatst etc.).

Paragraaf 6 Indieningsvereisten

Artikel 15 Intrekking

De objectgerichte criteria *OT6 zonnepanelen en collectoren in beschermde stads- en dorpsgezichten* van de welstandsnota van 1 december 2022 van de gemeente Noardeast-Fryslân wordt ingetrokken met ingang van de datum waarop deze beleidsregel in werking treedt.

Artikel 11 Overgangsbepalingen

(Lopende) aanvragen die zijn ingediend voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze beleidsregel, worden getoetst aan de objectgerichte criteria OT6 zonnepanelen in beschermde stads- en dorpsgezichten van de welstandsnota van 1 december 2022 van de gemeente Noardeast-Fryslân. Burgemeester en wethouders kunnen hiervan afwijken, in het geval dat het voor de initiatiefnemer van het aanbrengen van de zonnepanelen en -collectoren gunstiger is als de aanvraag inhoudelijk wordt getoetst aan onderhavige beleidsregel. Restitutie van reeds in rekening gebrachte leges op grond van dit artikel is niet mogelijk.

Artikel 12 Inwerkingtreding

Deze beleidsregel treedt in werking op *[datum]*.

Artikel 13 Citeertitel

Deze beleidsregel wordt aangehaald als Zonnepanelen en -collectoren en buitenunits voor warmtepompen in een beschermd stads- of dorpsgezicht van de gemeente Noardeast-Fryslân.

Ondertekening

Aldus vastgesteld door burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân, in de vergadering van [datum].

De burgemeester,

Toelichting beleidsregel Zonnepanelen en -collectoren en buitenunits warmtepompen in beschermd stads- en dorpsgezichten van de gemeente Noardeast-Fryslân

In een beschermd stads- of dorpsgezicht zijn veel mogelijkheden om zonnepanelen en -collectoren te plaatsen. Hetzelfde geldt voor buitenunits van warmtepompen. Op plekken die niet zichtbaar zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebied bijvoorbeeld. Ook op plekken die wel zichtbaar zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebied zijn er mogelijkheden. Dit document geeft daarvoor de toetsingskaders.

Wanneer een plan niet voldoet aan de beleidsregel maar er geen of slechts beperkt sprake is van een negatief effect op het karakter van het beschermd gezicht, zijn er ook mogelijkheden. Dit is een maatwerk-vraagstuk.

Het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren en buitenunits van warmtepompen in de beschermd stads- en dorpsgezichten vraagt om een zorgvuldige afweging. Dit vanwege de cultuurhistorische waarden die hier aanwezig zijn en die we willen behouden. Tegelijkertijd dragen zonnepanelen en -collectoren bij aan het opwekken van een duurzame energie; iets wat de gemeente wil stimuleren. Meebewegen met de tijd is belangrijk om de panden én de leefbaarheid van de beschermd gezichten te behouden.

Met deze beleidsregel bieden we meer ruimte voor zonnepanelen dan het oude beleid en zijn we tegelijkertijd zuinig op de waarden van de beschermd gezichten.

Toetsingskader

Deze beleidsregel is bedoeld om duidelijkheid te geven aan initiatiefnemers welke regels gelden bij het plaatsen van zonnepanelen of -collectoren en buitenunits van warmtepompen in beschermd stads- en dorpsgezichten. Naast deze beleidsregel is een publieksversie gemaakt. Hierbij zijn vragen opgesteld waar de volgorde van artikel 6 zijn verwerkt. Hiermee komt de initiatiefnemer uit bij het toetsingskader dat voor zijn/haar/hen situatie van toepassing is.

Het doel is om meer ruimte te bieden aan verduurzaming van panden en tegelijkertijd de waarden van de beschermd gezichten te behouden. De beleidsregel wordt door de gemeente gebruikt om initiatieven afwegen.

Inspiratietool

Ook in een beschermd stads- en dorpsgezichten geldt dat verduurzamen van een pand begint met energiebesparing. De energie die je bespaart, hoef je ook niet meer op te wekken! Daarom maakt de gemeente een Inspiratietool *verduurzamen in een beschermd stads- en dorpsgezichten*. Hierin staan de stappen om een oude woning te verduurzamen.

Er worden voorbeelden opgenomen van (oude) manieren om energie te besparen, hoe een woning geïsoleerd kan worden met aandacht voor de historische waarden, hoe de woning verwarmd kan worden en voorbeelden hoe zonnepanelen en -collectoren geplaatst kunnen worden met respect voor de bestaande kwaliteiten.

Er moet meestal een vergunning worden aangevraagd

In een beschermd gezicht moet voor zonnepanelen en -collectoren en buitenunits van warmtepompen meestal een vergunning worden aangevraagd.

Deze beleidsregel is niet bedoeld om te bepalen wanneer er wel of niet een vergunning verplicht is.

Tot slot: het is verstandig om vooroverleg te voeren

Dit vooroverleg kunt u aan te vragen via het Online E-formulier. Dit is te vinden op de website van de gemeente Noardeast-Fryslân onder "[Omgevingsoverleg - overleg over initiatief, plan of idee](#)".

Beschrijving

Beleidsregel geldt in de beschermde gezichten

Deze beleidsregel is van toepassing binnen de gemeente Noardeast-Fryslân in een rijksbeschermd stad- of dorpsgezicht, waarbij de contouren zoals deze in het omgevingsplan staan worden aangehouden. Het toetsingskader hierna geeft aan waar en hoe zonnepanelen en buitenunits voor warmtepompen geplaatst kunnen worden.

Er zijn 12 beschermde stads- en dorpsgezichten

Het beschermd stadsgezicht van Dokkum en de beschermde dorps-gezichten van Burdaard, Ie, Ferwert, Hallum, Hegebeintum, Holwert, Jannum, Kollum, Mitselwier, Moddergat en Feankleaster hebben een waardevol monumentaal karakter¹. Dit karakter willen we graag behouden.

Elk stads- en dorpsgezicht is anders. Sommige zijn dicht bebouwd, sommige hebben heel veel ruimte. Vrijwel elk gebouw is anders en ook de oriëntatie van de gebouwen is zeer divers. Het opstellen van één eenvoudige regeling die recht doet aan alle situaties, is daarom erg lastig. Via vragen en een bijbehorend toetsingskader, wordt het voor veel locaties duidelijk hoe de zonnepanelen geplaatst kunnen worden. Wanneer een plan niet voldoet aan de criteria, maar er geen of slechts beperkt sprake is van een negatief effect op het karakter van het beschermde gezicht, kan in overleg met de gemeente een maatwerkoplossing gezocht worden.

Zonnepanelen zijn op sommige plekken wenselijker dan op andere plekken. Daarom hanteren we een voorkeursvolgorde. Uiteraard heeft het plaatsen van zonnepanelen op een plek waar ze niet zichtbaar zijn de grootste voorkeur. En als ze deels in het zicht komen, dan is het bijvoorbeeld wenselijker om ze op een bijgebouw te plaatsen dan op het hoofdgebouw. De vragen en het toetsingskader geven hieraan richting. Er zijn altijd uitzonderingssituaties, waarbij de panelen wellicht toch beter op een andere plek kunnen. Binnen het beleid is deze afwegingsruimte mogelijk.

Ook voor de buitenunits van warmtepompen hanteren we een voorkeurs volgorde: liefst uit het zicht, op de grond, achter het pand en eventueel aan de zijkant van het pand.

¹ Voor de begrenzingen van de beschermde gezichten worden de contouren van het omgevingsplan aangehouden.

Zonnepanelen en zonnecollectoren

Het toetsingskader is opgesteld om situaties te beoordelen waarvoor een vergunning nodig is om panelen op of bij een gebouw te plaatsen. Deze panelen zijn onderdeel van een installatie:

- om elektriciteit mee op te wekken (een fotovoltaïsch/PV-paneel);
- om water mee te verwarmen (een thermisch paneel/zonnecollector).

In dit document gebruiken we het woord *zonnepanelen*, maar daarmee worden ook de zonnecollectoren bedoeld.

Buitenunits warmtepompen

Een warmtepomp gebruikt warmte uit de buitenlucht, de bodem of het grondwater om een huis te verwarmen. Veel warmtepompen hebben naast een binnenunit, ook een buitenunit. Voor de buitenunit van het warmtepompsysteem is dit toetsingskader opgesteld.

Het toetsingskader geldt niet voor rijksmonumenten

Het toetsingskader geldt voor alle panden binnen de beschermde gezichten, met uitzondering van de daar aanwezige (rijks)monumenten. Voor deze panden geldt dat zij beschikken over dermate unieke waarden dat het belangrijk is om voor deze panden een maatwerkbenadering toe te passen.

Zonnepanelen en -collectoren kunnen op daken geplaatst worden waarbij het onderliggende dak niet aangetast wordt

Daardoor zijn de panelen en collectoren weer te verwijderen, zonder dat er daarna nog wat zichtbaar van is of er schade is ontstaan. Met andere woorden: de ingreep is reversibel. Dat is belangrijk, want de waarden van een beschermd gezicht worden niet permanent aangetast. Dit geldt ook voor karakteristieke elementen, zoals schoorstenen, en ornamenten: het is niet de bedoeling deze te verwijderen om zonnepanelen te kunnen plaatsen.

Gezien de snelle ontwikkelingen voor duurzame energie, kan het zo zijn dat de panelen over een aantal jaar niet meer nodig zijn. Vergelijkbaar met de antennes uit de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw. Deze zijn nu ook vrijwel volledig verdwenen.